

Paraša: Tecave

5 430 písmen

1 412 slov

101 veršů

179 řádek

7 micvot

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן
זֵית זָךְ כִּתִּית לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:

Ty pak přikaz synům Jisra'ele, ať pro mne vezmou čistý lisovaný olivový olej do svícnu, aby stále stoupalo světlo z lampy.

Sidra pro tento týden: Tecave**1. alija (Šemot 27:20–28:12)**

Nařízení ohledně přinesení čistého oleje do menory uvnitř miškanu. Povolání Aharona a jeho synů ke kněžskému úřadu a bohoslužbě ve svatyni. Instrukce pro zhotovení velekněžského oděvu, který se sestává z osmi částí:

1. Eford je svrchní zástěra oblékaná veleknězem přes kabátec a košili. Je utkaný ze zlata, barevné vlny a bílého lnu a je opatřen opaskem a dvěma pásy přes ramena. Každý z pásů je zdoben onyxy, do nichž je vždy po šesti vyryto celkem dvanáct kmenů Jisra'ele.

Paraša Tecave začíná příkázáním, které se týká menory, čímž navazuje na předchozí parašu Truma. Nedávalo by ale lepší smysl, kdyby byla tato micva součástí předcházející paraši? Které slovo je oním spojujícím prvkem?

2. alija (28:13–30)

2. Chošen je zlatý štít upevněný pomocí zlatých kroužků na zástěře. Štít je čtvercový, ozdobený dvanácti kameny ve čtyřech řadách. Na každém kameni je vyryto jméno jednoho kmene. Zhotovení *urim* a *tumim*.

3. alija (28:31–43)

3. Me'il – je kabátec z modré vlny. Uprstřed je lemovaný kruhový otvor pro hlavu a jeho spodní okraj je lemován přívěsky v podobě zlatých granátových jablek a zlatých zvonků.

4. Cic je zlatý štítek s nápisem „svatý Hospodinu“. Tento je upevněn stuhou na čelní straně turbanu velekněze.

5. Ketonet je košile určená pro všechny kněze. Je utkána z jemného lnu a je opatřena mřížkovým vzorem.

6. Micnefet je lněný turban pro velekněze. Ostatní kněží budou nosit vysoké turbany.

7. Avnet je ozdobný pás.

8. Michnasajim jsou lněné spodky.

Ustanovení Aharona a jeho synů jako dědičných kněží.

Můžeme něco, co připomíná kněžské oděvy, vidat i dnes v synagoze?

4. alija (29:1–18)

Pořádek obětí při uvádění velekněze do úřadu: během sed-

midenního obřadu zasvěcování má být každý den obětován jeden býk a dva berani, nekynuté chleby zadělané s olejem a placky z jemné pšeničné mouky potřené olejem. Aharon a jeho synové mají podstoupit očištnou lázeň, poté se obléknou do svých oděvů a budou pomazáni olejem. Instrukce k obětování býka a prvního berana. Krev z obětí bude vylita na oltář, jeho základnu, stěny a rohy. Tak bude oltář zasvěcen. Část obětovaného býka bude spálena na oltáři, část v ohni mimo tábor, neboť je to oběť za hřích (*chatat*). Beran bude spálen jako celopal (*iše*).

Proč je obětovaný býk chápán jako oběť za hřích?

5. alija (29:19–37)

Instrukce k obětování druhého berana. Moše má krev z této oběti potřít Aharonovi a jeho synům pravé ucho, palec na pravé ruce a palec na pravé noze. Směsí z krve a oleje mají být postříkány i jejich oděvy, které tím budou zasvěceny. Určení částí berana, které mají být vzaty jako beran zasvěcení (*milu'im*), a kterými mají kněží mávat před Bohem. Tyto části budou spáleny na oltáři jako součást ohnivě oběti (*iše*). Ustanovení kněžského podílu z obětí, které budou Jisra'elci přinášet jako dobrovolné.

6. alija (29:38–46)

Ustanovení každodenní oběti (*tamid*) ráno a odpoledne: jedna ovce ráno, jedna odpoledne, vždy s jemnou moukou zadělanou olejem a úlitbou vína.

Čím je každodenní oběť připomínána dnes?

7. alija (30:1–10)

Instrukce ke zhotovení oltáře z akáciového dřeva, potaženého ryzím zlatem, který bude sloužit k pálení kadidla. První zmínka o svátku smíření.

Haftara (Jechezkel 43:10–27)

Haftara popisuje vidění proroka Jechezkela týkající se budoucího chrámu, jeho opětovného zasvěcení a sedmidenního obřadu, včetně přinášení obětí za odhřešení.

Hidur micva

„Svému bratru Aharonovi uděláš k poctě a okrase oděvy svatyně.“ (Šemot 28:2, 99. micva)

Když čteme parašu Tecave a soustředíme se na její prostý význam, tedy psát, zjistíme záhy, že nám v podstatě nesděljuje nic jiného, než zákony týkající se kněží (kohanim) a jejich služby ve stanu setkávání, tedy věci, které se nás dnes zdánlivě nedotýkají. Ještě než Tóra přejde k samotným povinnostem velekněze, zabere poměrně dost místa a veršů instrukcemi ke zhotovení oděvu, který měl Aharon (a po něm každý jeho nástupce v úřadu velekněze) nosit během bohoslužby. A není to ledajaký oděv. Žádná obyčejná pracovní uniforma! Tento kněžský šat má být ze zlata, nejjemnější vlny a lnu, z látek barvených modrým, purpurovým a karmínovým barvivem a zdobený drahými kameny. Pro představu – tento kněžský šat má být esencí toho nejcennějšího, co lidé na poušti mohou obstarat.

Staré rčení rozšířené po celém světě v různých jazycích praví, že šaty dělají člověka. Ať se nám to líbí, nebo ne, to rčení platí a všichni to víme. Kdo se kdy ucházel při pracovním pohovoru o zaměstnání, ví, že na některé pozice se zkrátka nelze hlásit v outfitu, který by adekvátně vypadal na rockovém festivalu nebo na výpravě do divočiny. Kromě toho málo čemu věnujeme takovou pozornost jako tomu, co máme na sobě. Oblečení je pro nás výrazem naší identity, skutečně vypovídá mnohé o nás a našem charakteru, a to i tehdy, když se naši garderobou snažíme některé stránky našeho já zakrýt.

Jenže zde se nabízí úvaha, není-li v tomto případě kladen příliš velký důraz na okázalou formu. Tóra nás přece už nabádala k tomu, abychom si v žádném případě nedělali modly ze zlata a stříbra – a teď nařizuje, abychom tím zlatem pobili nejen nějakou dřevěnou truhlu, ale ještě jí pokrýli i velekněze.

Když se na text podíváme pozorněji, všimneme si slov „k poctě a okrase“ (לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרַת). Oděv pro velekněze je z drahých materiálů zhotoven zcela záměrně, ale k poctě a okrase koho nebo čeho? Copak jsou kněžské oděvy zhotovené z toho nejlepšího jen proto, aby velekněz vzbuzoval úctu, dělal co nejlepší dojem a aby své okolí ohromil? Jenže při čtení o vznešenosti a nádheře kněžských oděvů se nemůžeme ubránit pocitu, že pro židovství je charakteristický důraz na vnitřní kvality a hodnoty, nikoli na vnější pomíjivé pozlátka. A jestliže židovství tyto hodnoty vyznává v běžném životě, tím spíše by měly platit v duchovní oblasti. Nemělo by veleknězi (a vlastně jakékoli náboženské autoritě) sloužit k poctě a okrase spíše jeho jednání, moudrost, morální ryzeost, pevnost a stálost, než drahý a luxusní oblek či vznešený háv?

Aharon, alespoň podle toho co se o něm můžeme dozvědět z Tóry, takovým člověkem byl. Zcela jistě nebyl bez chyby, stejně jako jeho bratr a sestra měl sem tam slabší chvílky, ale celkově vzato patří všichni tři Amramovi potomci k osobám, které jsou v naší tradici nanejvýš vážené a ctěné. Aharon tedy oděv ze zlata a drahých látek nepotřeboval k tomu, aby získal úctu a vážnost lidu (v jeho případě by to dokonce mohlo být kontraproduktivní), ani není z nejlepších látek kvůli jeho marnivosti, ale protože tak se sluší, aby byl oděn někdo, kdo bude vykonávat bohoslužbu a reprezentovat při ní národ. Jen si představte, jak Aharon předstoupuje do svatyně v ušpiněných montérkách. To by se nám asi nepozdávalo. To, co zde Tóra představuje, je *hidur micva*.

Hidur micva znamená doslova „zkrášlení“ *micvot*. Co si pod tím máme představit? *Micvot* se dají krášlit různými způsoby, a nejen tak, že si pořídíme co nejkrásnější talit nebo *ffilin*, že se snažíme na *kiduš* použít krásně zdobený pohár, že na šabat a svátky je krásně prostřený stůl, že máme zvláštní, krásné svíčky nebo že máme krásně zapletenou chalu. Lze je krášlit třeba tím, že svým činům dáme něco navíc. Chovat se k sobě slušně, tedy tak, jak bychom si přáli, aby se k nám chovali ostatní, je jedna z velkých *micvot*, ale chovat se k sobě slušně a ještě k tomu hezky – to už v Tóře výslovně napsáno není a i o tom *hidur micva* je. Odměnou za *micvu* je *micva* sama, ale konáme-li *micvu* tak, že jí dáváme další, přidanou hodnotu, činíme tím *micvu* ještě krásnější a přispíváme o to víc k nápravě světa (*tikun olam*). *Hidur micva* je i takové konání *micvot*, které přispívá k udržitelnosti a dává smysl. Pořizovat si každý šabat několik jednorázových (i když bohatě zdobených) ubrusů, jejichž samotná výroba a doprava zanechá na světě takovou ekologickou stopu, že ji bude planeta odbourávat několik let, ke zkrášlení *micvy* úplně nepřispívá. Koupit si něco, co nám bude přinášet radost, přispěje k *šalom ha-bajit* a co nám zůstane po celé generace, už smysl dává o něco lépe – zvláště pak jedná-li se o věc, která má pro nás cenu. My lidé máme přirozeně v povaze vážit si věcí, pro které jsme museli něco obětovat, zatímco k věcem laciným nebo těm, které nás nestály žádnou námahu, máme tendenci chovat se přezíravě a bezohledně. Oděv pro velekněze nebyl ukázkou marnivosti, ani povrchního vkusu. Když Tóra říká, že tento oděv má sloužit k poctě a okrase, jedná se jednak o to, aby Aharon a jeho nástupci co nejlépe „reprezentovali“ svůj lid, ale také o to, aby si velekněz při jeho nošení uvědomil, co má na sobě a k čemu jej tento vznešený šat zavazuje. Bez toho to bude opravdu jen hodně drahý outfit.

Bigdej kodeš (oděvy svatyně) dnes

O synagoze se často hovoří jako o *mikdaš me'at*, a je to pravda, synagoga je „tak trochu chrám“. Ačkoli je dnes postavení kohanim připomínáno jen při zvláštních příležitostech, jako při čtení Tóry nebo žehnání během svátečních modliteb na *musaf*, připomínky chrámu nacházíme ve většině synagog – od jejich architektury a uspořádání, přes výzdobu, která často zobrazuje vybavení *miškanu*, až po svitky Tóry, které jsou (většinou) zabalené v bohatě zdobených pláštích, jejichž samotné názvy odkazují na velekněžská roucha. *Me'il*, modrý kabátec s otvorem pro hlavu a pevným lemlem okolo krku, známe jako pláštík na Tóru. Přes něj je upevněn štít, chošen, v případě štítu na Tóru alespoň symbolický, stříbrný a bez dvanácti kamenů. A stejně jako měl velekněz na *me'ilu* upevněné zvonky a granátová jablíčka (*rimonim*), tak i svitek Tóry je zdoben dvěma nástavci (*rimonim*) a zvonky, které zvoní pokaždé, když je Tóra přenášena v synagoze a my tak můžeme zpozornit a obrátit se k Tóře čelem, nikoliv zády.